

עלון מס' 964

משפטים

כג' בשבט תשפ"ה

שבת מברכין חודש אדר

ראש חודש בימי שישי ושבת המולד יהיה בליל שישי, בשעה 7 בערב, 2 דקות.

ישא ברכה

יוצא ע"י אברכי הכולל שבמוסדות 'יגל יעקב', חולון בראשות מו"ר עטר הרה"ג יוסף מוגרבי שליט"א

מדברי מו"ר עטר הרה"ג יוסף מוגרבי שליט"א

ממה צריך להתרחק?

משאלתו של כל יהודי טוב היא להיות דבק בה' יתברך ולהנות מזיו שכניתו. ישנו דבר שנוא ומתועב בעיני ה' יתברך היכול להרחיק את האדם מהבורא ברוך הוא ריחוק גדול, דבר זה הינו השקר. כתוב בספר התהילים הקדוש: "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני", והשקרן שייך לארבע כיתות שאינן מקבלות פני שכניה: פסוק מפורש בפרשתינו מצויונו: "מדבר שקר תרחק", ואנו כיהודים שרוצים לקיים את רצון ה' יתברך, צריכים לעשות כל מאמץ להתרחק ממידת השקר המאוסה ולדבוק במידת האמת הברוכה. על רבי ישראל מסלנטר זצ"ל מסופר, שכאשר החל למסור שיעורים בוילנה, הוא הרעיש בחריפותו את כל לומדי העיר שהתפעלו והתרשמו מגאונותו והעצומה. הרבה מגדולי העיר היו באים לשמוע את חידושיהו, והיו משתוממים ומוקסמים מדברי תורתו. לעומת זאת קמו לו כמה מתנגדים שרצו למעט את דמותו, והעמידו עילוי חריף שהיה מנסה לסתור ולהקשות על רבי ישראל ממקומות נידחים מהבבלי והירושלמי, אך רבי ישראל בגאונותו, ענה תמיד לשאלותיו. פעם, שאל אותו עילוי שבא בקביעות לקנטרו קושיה חמורה באמצע השיעור. רבי ישראל שמע, חשב ומיד הודה שיש בקושיה זו פירכה על דבריו, עזב את דוכנו וירד מן הבמה. אחר כך גילה לתלמידיו שברגע ששמע את הקושיה, עלו במוחו חמישה תירוצים שהיו מתקבלים על דעתו של אותו משה, אבל יודע הוא שלפי האמת, אינם נכונים והצדק עם המקשו, ולכן בחר לרדת מהדוכן. רבי ישראל הוסיף ואמר לתלמידיו: עלו במוחי שיקולים של כבוד התורה, השפעה ועוד, ומכוחם יכולתי להתיר לעצמי לדחות את הקושיה בתירוץ שאינו לאמתה של תורה, אבל רקעתי ברגלי וגערתי בעצמי: "ישראל! ישראל! הרי אתה לומד מוסר ומה עם מידת האמת?", ומיד הודיתי על האמת וירדתי מהבימה. בואו נרחק מהשקר ונדבק באמת, ונזכה לכל טוב.

רבותינו למדו בפרשתנו מהפסוק "כי תפגע שור אויבך או חמור תועה השב תשיבנו לו" קל וחומר. ומה ציוותה תורה על השבת חמור תועה. אחיך התועה על אחת כמה וכמה. וכתב רבינו אור החיים הקדוש זיע"א, שמכאן חיוב להוכיח את החמור להטותו לדרך ה'. וזה מה שכתוב: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'". שאדם צריך לדאוג לקרב את הפחות שבכם ולהקריבו להשם יתברך. וכן כתב השל"ה הקדוש זיע"א, שאם אבדת ממון חייבה תורה להחזיר, אבדת נפש על אחת כמה וכמה. אברהם אבינו עליו השלום היה ראשון המזכים את הרבים בעולם. התורה מעידה עליו: "ויטע אברהם אשל בבאר שבע ויקרא בשם ה' אל עולם". ודרשו חז"ל אל תקרי "ויקרא" אלא "ויקריא בשם ה'", שהיה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים. כאשר היה בא אליו אדם, בשמחה היה מוצע לפניו אוכל ושתייה לרוב, וכשרצה לקום וללכת היה אומר לו אברהם אבינו לברך את מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, ומי שסרב היה מבקש ממנו אברהם אבינו תשלום גבוה על האוכל, ואז בלית ברירה היה מברך אותו אדם. ופעם אחת הגיע זקן בן תשעים לאברהם אבינו, ולמרות כל הדיבורים של אברהם, המשיך אותו זקן לנשק את הפסל שלו, ושוב דיבר עימו אברהם עד שזרק את הצלם. וכבר אמרו רבותינו בתוספתא (הוריות ב,ז): "כל המכניס בריה אחת תחת כנפי השכינה, מעלין עליו כאילו יצרו והקימו והביאו לעולם". וכן מצינו במשה רבינו עליו השלום, שהיה מקרב לפושעי ישראל ומנהיגם כל אחד ואחד לפי דעתו. וכן באהרון הכהן עליו השלום, נאמר: "היו מתלמידיו של אהרון, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", שהיה אהרון הכהן מקרב את הבריות בדרכי נועם לשמור דרך ה' ולקיים מצוות הבורא ברוך הוא. וכן דוד המלך עליו השלום אמר בתהילים (נא): "אלמדה פושעים דרכיך וחסאים אליך ישובו", משום שהיה מזכה את הרבים ומלמדם דרך תשובה. וכן מובא בילקוט תהילים (רמז תשכ"ג) שלא זכה שאול למלכות, אלא בזכות שזקנו (ויש אומרים: אביו) היה מאיר את המקומות האפלים, ולכן זכה לבן שיאיר דרכם של ישראל. ועל כן זה אמרו רבותינו במשנה באבות (פרק ה' משנה י"ח): "כל המזכה את הרבים זכות הרבים תלויה בו, ואין חטא בא על ידו". מסופר במדרש (קהלת רבתי ט,ח), שריש לקיש התענה שלוש מאות תעניות, כדי לזכות לראות את רבי חייא בחלום ולא זכה לראותו. שאל בשמים שמא למד למד תורה רבי חייא יותר ממנו ענו לו, שלא למד תורה יותר, אלא שהוא הריץ תורה בישראל יותר ממנו. ואז לאחר זמן נגלה אליו רבי חייא בחלום, ואמר לו: "עמי שלומד תורה לעצמו ולא לימד אחרים, נוח לו שלא נברא". דברים נוראים ומזועזעים עד היכן מגיעה התביעה בשמים על אדם שלא הולך לזכות את הרבים, ולא עושה פעולות להרבות תורה וטורה בישראל, ומובא בספרים מעשה נורא שהיה עם מופת הדור הגאון החזון איש זיע"א, שפעם בא אליו אברך ביום חורפי סוער מאוד, וסיפר שהוא מוסר שיעורים ברמת גן ובהיות שהיום סוער במיוחד, הוא מסופק אם יגיעו הציבור לשיעור, האם הוא חייב ללכת או לא? שאלו החזון איש בפשטות: "אדם אחד יגיע?", השיבו האברך שנראה פשוט שכן, השיבו החזון איש שחייב ללכת וטעמו עימו, שהיה שמוע יום אחד שיעור תורה, הוא כבר אינו יהודי של יום האתמול, כי כוח התורה גדול ועצום שבכוחו להשפיע ברגעים בודדים, ומעט מן האור דוחה הרבה מן החושך. אם כן הדברים ברורים שאין למעלה ממוזכי הרבים שזכותיהם נכפלות לאין ספור בעבור פעולתם, ובפרט בדורנו שהציווי האלוקי מהדהד בקול: "צא מן התבה", לך לזכות את הרבים והיום הלכבות פתוחים לשמוע דבר ה', עם ישראל טהורים צמאים לרעבים לרוחניות, נבואת הנביא עמוס מתקיימת: "השלחתי רעב בארץ לשמוע דבר ה'", אשרי מי שמכניס עצמו בגדר מזכה הרבים, ואשרי מי שעושה לתורה שלא תשתכח מישראל, שאפילו הקדוש ברוך הוא הוא גוזר גזירה, מבטלה בשבילו.

דומני שבשבת זו בה יחול יום הזכרון השלושים ושלשה למר אבי עטר"ר מזכה הרבים רבי חיים אברהם מוגרבי זצ"ל, שאין דבר נכון ויאה להזכירו יותר מזיכוי הרבים אשר פעל בחייו, מי לא זוכר את קידוש ה' הגדול והנורא שעשה ללא "תנועת התשובה" של דורינו, באיזה עמל ונסיונות נתן את שארית הונו ואונו להקים בית גדול לתורה ולתפילה המתנוסס בעירונו, בית הכנסת "חסד ואמת" בו קול התורה נשמע ברמה וממעשיו נלמד אף אנו לזכות את חברינו ומשפחתנו בתורה ובתפילה ובגילוי אלוקותו יתברך, ובזכות זה תתעלה נשמתו בגני מרומים להשפיע רב טוב וחסד בעבורנו ובפרט בעבור אימי תחי' לאויש"ט שעמדה לצידו תמיד, וכן יעתיר בעדנו ובעד משפ' וכלל משפחת אנשי הגדולה בפ"י, עד שנזכה לתחיית מתי ישראל בבוא הגואל ובבנין אריאל, יגל יעקב ישמח ישראל, אמן.

זמני כניסת ויציאת השבת

כ"ש	ה"א	י"ב	ה"א	כ"ש
17:13	17:12	16:56	17:01	17:13
18:10	18:10	18:08	18:08	18:10
18:46	18:45	18:48	18:44	18:46

הפטרות השבוע

הפטרה: הדבר אשר היה אל ירמיהו (ירמיהו לד,ח-כב; לג,כה-כו)

סיפור לשבת

הגאון רבי אלעזר בלגיד זצ"ל, היה רבה של הקהילה הסיציליאנית בטריקלה. בהקדמתו לספר "בית העוזיאל", סיפר את קורות נדודיו. פעם עצרו השוטרים יהודי. הצליח להימלט מידיהם. רדפו אחריו, ותפשוהו. הכוהו נמרצות, חבטוהו באלות והריצוהו לבית הסוהר. זעק היהודי שחף הוא מפשע, וביקש את עזרת אחיו. מה יכולים היו לעשות? באו וסיפרו לרבם. קם רבי אלעזר, הלך לשופט העיר והפיל תחינתו לפניו, שישחררו את העציר. דבריו, שיצאו מן הלב, נכנסו ללב השופט, והורה לשחרר את האיש. למחרת, בבוקר יום השבת, הובהל הרב אל השופט. הוא מצא בלשכתו את המושל הצבאי, שנתן עליו בקולו: איך מלאו ליבו להתערב בסדרי החוק? עליו להשיב מיד את האסיר לכלא! אמר הרב שהאסיר יצא את העיר, אך המושל הורה בחמתו לאסור את הרב ולענותו עד שישגיר את האסיר. הרב סבל את העינויים בגבורה, ובסופו של דבר שולם הון עתק תמורת שיחרורו. כעבור חודש ימים, מת המושל הצבאי. קרוביו טענו שמת בקפידתו של הרב, וביקשו לגאול את דמו. היה עליו להימלט לסאלוניקי, חסר כל - ומודה לה' על המצוה שהתגלגלה על ידו, לפדות יהודי ממעצר, גם אם במחיר מאסרו ומעמדו: "ועתה ישב נא עבדך תחת הנער!"

הגאון הקדוש רבי שלום הדאיה זצ"ל, מחכמי ארם צובא, עלה לארץ הקודש והיה לראב"ד בבית הדין לעדת הספרדים בירושלים, שם ישב על מדין יותר מארבעים שנה. פוסק אדיר היה, בקי בכל מכמני התורה, כמוכח מספרו הגדול "דובר שלום". דרשן נפלא, כנראה בספרו הנודע "שלום לעם", ומקובל גדול ועמקן כמתגלה מספרו "שלום וצדק". הוא כיהן כראש ישיבת המקובלים "בית א-ל". כך אחז בכל עוז בעמוד התורה וההלכה, בעמוד העבודה והכוונות, והחוט המשולש לא ינתק, עמוד גמילות החסדים. תומך היה בסתר בעניים ותלמידי חכמים, בתמיכות קבועות, שבועיות, שאפילו הרבנית עליה השלום לא ידעה עליהן, והן נודע רק לאחר פטירתו לחיי עולם. אבל בענין הזהירות המופלגת בדיבור, שלא יצא חלילה חשש תקלה, פגיעה או זלזול, הלבנת פנים או לשון הרע, לזאת נביא את הסיפור הבא: כשהגאון הקדוש רבי שלום הדאיה זצ"ל עלה ארצה, עבר להתגורר בשכונת "אוהל משה". שאלוהו מדוע לא בחר לגור בשכונת הבוכרים, בה התגוררו רבים מבני עדתו, בהם כל גדולי ארם צובא גאונים וצדיקים. השיב ואמר: כי היא הנותנת. בשכונת "אוהל משה" שוחחו הכל בלאדינו, שפה אותה לא הכיר. וכך, ימנע מלשמוע רכילות ולשון הרע, ויוכל לשמור פיו ולשוננו ולנצור מרעות נפשו!

(מעייין השבוע)

מטעמים לשבת

חידושים לפרשת השבוע

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא,א)

"אתה כוננת משרים" - אתה כוננת ישרות לאוהביך, שעל ידי המשפטים שנתת להם הם עושים מריבה זה עם זה ובאים לידי משפט והם עושים שלום (שמות רבה ל,א). כתב בספר משולחן גבוה: צריך להבין את דברי המדרש, וכי משום שנתן המשפטים הם עושים מריבה, והרי אדרבה, כיון שיש מריבה ניתנו המשפטים כדי לפשר ביניהם? אלא - מסביר הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל - ישראל, שלא כאומות העולם, מדקדקים בקלה כבחמורה בדינים שבין אדם לחבירו, כמו במצוות שבין אדם למקום. לפיכך כיון שהקדוש ברוך הוא נתן משפטים לישראל, החלו להתעורר אצלם חדשים לבקרים, חששות מפני עוון גזל שבידם, ונמצאו באים לכלל מריבה מסוג אחר, במקום לבוא ולטעון "כולה שלי", הם באים וטוענים "כולה שלו", ממון זה אינו שלי אלא לחברי הוא מגיע...

(תורת הפרשה)

"אם כסף תלוה את עמי, את העני עימך" (כב,כד)

רש"י הקדוש ציטט את דברי חז"ל: כל "אם" שבתורה רשות, חוץ משלושה - וזה אחד מהם. נשאלת השאלה: מדוע באמת כתבה זאת התורה הקדושה בלשון "אם", מאחר שחובה מוטלת להלוות לנצרך? ענה רבינו עובדיה ספורנו זצ"ל שהבורא רצה להורות בזה, שכאשר כל העם יקיים את המצוות כראוי ויזכה לכל הברכות, יתקיים בו "אפס כי לא יהיה בך אביון", ואז לא יהיו עניים ונצרכים ולא יבקשו הלוואות. אבל אם, חלילה לא יהיה הדור זכאי, ויתקיים בנו חלילה "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ", אזי נצטוינו במצות העזרה ההדדית, להושיט יד ולהמציא גמילות חסד! ורבותינו ז"ל אמרו, ש"אם" זה חובה הוא ואינו רשות. וכבר שאלו מדוע בחרה התורה לכתוב חובה זו בלשון רשות. ופירש רבינו דון יצחק אברבנאל זצ"ל, שהציווי נכתב בלשון זו משום שהדרך המובחרת היא לתת לעני מתנה, ככתוב "כי ימוך אחיך ומטה ידו והחזקת בו" "נתון תיתן לו ולא ירע לבבך בתיך לו". אלא שאם לא רצה העני לקבל מתנה, או שאין ביכולתך לתת סכום כה גדול במתנה - אזי תיתן לו בהלוואה, בסבר פנים יפות, ובלא ריבית!

(מעייין השבוע)

"ומראה כבוד ה' כאש אוכלת" (כד,יז)

כתוב בספר קדושת לוי: כאשר אדם מישראל רוצה לדעת, אם אומנם הוא עושה נחת רוח להשם יתברך בעבודתו ואם באמת הנהו מרבה כבוד שמים, הרי הסימן המובהק לכך הוא, כשהוא מרגיש בקירבו התלהבות, התעוררות ותשוקה לעבודת השם, הרי זו הוכחה שעבודתו מקובלת. "ומראה כבוד ה'" - המבחן לאדם, אם אומנם הוא רואה את כבוד ה' בעבודתו, הוא "כאש אוכלת" - אם הוא מרגיש בקירבו תשוקה לטהרת השם... אבל אם הוא צונן ושווה נפש, הרי זה סימן שעבודתו רחוקה מלהיות לרצון...

(מעיינה של תורה)

כל אחד טועה.

בספר אהבה ורעות הביא שבחיי הנישואין, אנו מוצאים לעיתים קרובות שכן הזוג טועה בשגיאות חסרות הגיון. תפקידנו הוא לדאוג שלא נגיב בטיפשות על שגיאות אלו. אם יש צורך להעיר את תשומת ליבו על אותן שגיאות, יש לעשות זאת ברוגע ובשלווה ולא מיד כשהבעל או האישה מגיעים הביתה, אלא קודם לתת ארוחה, להתעניין בשלומם (אדם רעב או עייף יותר מתוח מאדם שבע ורגוע), ורק אז ניתן לדבר על עניינים שמפריעים. אם עושים זאת מיד בבוא בן הזוג הביתה, אז לא תהיה אוזן קשבת, כי בן הזוג יחשוב: אני לא חשוב לו, איכפת לו רק מעצמו. בשום אופן אין להביע יחירות או לעג, כי התנהגויות אלו מאוד פוגעות ועלולות להבעיר מחלוקת. תמיד כדאי לרכך את המכה. כאשר יש צורך להעיר על השגיאה, אפשר להתחיל עם משפט של: בעלי היקר. אני כל כך מעריכה את כל מה שאתה נותן לי, אך ענין מסוים הפריע לי, מה דעתך שנדבר על כך? או דוגמה אחרת: בנושא פלוני קורה לי שאני טועה לכן אני מרשה לעצמי להעיר לך. גרוע ביותר להתנהג שלא בחוכמה ולכעוס. אם אתה מאבד שליטה על עצמך, לא תוכל לתקן את המעוות, כי בן זוגך יעלב, ובמקום ללמוד להבא, הוא יגונן על עצמו. לא תרויח שום דבר ממריבה עם בן הזוג, חוץ מעוגמת נפש יתרה. כעס הוא שגיאה חמורה, ויש לזכור ששגיאה מטופשת אחת אינה מצדיקה את השניה. חז"ל אומרים: "אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן תחילה". החזון איש הקדוש זצ"ל כותב באגרותיו, שהוא מודע לכך שהוא עשה הרבה שגיאות, הן במהלך מחשבתו ההגיונית והן בהבנת הגמרא. כדי ללמד מה עלינו לתקן מוכרחים לטעות כי כיצד נדע מה לשפר וכיצד לשפר. במסגרת הנישואין יש לצפות עוד יותר לתקלות, כי שני מזגים שונים מנסים להתאחד. חייבות לקרות טעויות, נדרש נס שבני הזוג לא יטעו כלל. הנסיון בנישואין הוא לסבול את טעויות השני. אם עושים זאת מתוך הערכה וסבלנות, הנישואין יתקיימו. אך אם מגיבים מתוך כעס וחוסר סבלנות, הנישואין עוברים משבר לאחר כל שגיאה. אין טעות שמצדיקה כעס. אפשר להסתדר עם הכל, ואם ה' שאין בו דופי, סולח לשגיאותינו, על אחת כמה וכמה יש לנו, לבני אדם בלתי מושלמים, להרבות למחול אחד לשני. כשם שיש לה' סבלנות ואינו גומל לנו כמעשינו שהם חסרי הגיון, כך גם עלינו ללמוד להתנהג עם סבלנות יתירה כלפי בן הזוג.

מצות תוכחה בבנים

רבינו בחיי בהקדמת פירושו לחומש שמות כתב: שלמה המלך עליו השלום הזהיר על מידת התוכחה, לפי שכל התורה כולה תלויה בתוכחה, שכל המקבל תוכחה וישמע לקול מוכיחיו, הינה זאת מידה עליונה כוללת כל הטובות והיא סיבה לקיום התורה, ומי ששונא את התוכחה, מידה מגונה כוללת הרעות, והיא סיבה לביטול התורה, כי הוא קרוב שיכפור ושיפרוק ממנו עול תורה. ועיקר התוכחה הוא לנער, לפי שאין כלי שיכלו שלמים, ועוד שיצר הרע קודם בו ליצר הטוב י"ג שנה, ואין כל מחשבתו והתבוננותו רק בתענוגי העולם והגוף, לפיכך, בעודו נער וטיבו רך, יצטרך לתוכחה שיהיה לו רסן להנהיגו ולהביאו בשיעבוד היצר הטוב. ושיהיה שומע לעצה ולקול מוכיחו ולדברי התורה שכולה תוכחה, שנאמר ודרך חיים תוכחות מוסר, שאם יניחוהו להרגיל טבעו בפועל ובהנהגה, כאשר יגיע לזמן שלימות שיכלו, ילאה להשיב אחר הנהגתו, ואותה הנהגה - הטובה היא אם רעה - לא תיפרד ממנו לעולם. והוא שכתוב "חנוך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה", כי בימי הזיקנה רחוק הוא להחליף טבעו שכבר הורגל בו, על כן ראוי לו בעודו נער שישמור דברי התוכחה, ועם זה יקנה לנפשו תועלת רבה וזכות גדולה, והוא שאמר דוד עליו השלום (תהילים קיט) "במה יזכה נער וגו' ". ומפני זה הזהיר שלמה תמיד להוכיח את הנער בשבט מוסר, הוא שאמר (משלי כב) "אולת קשורה בלב נער, שבט מוסר ירחיקה ממנו", יאמר אפילו כשתהיה האיולת דבוקה בלב הנער וקשורה שם, בשכבר הורגל בה ימים רבים, אל תתייאש ותאמר אין לו תקנה, כי מאחר שהוא נער - שבט מוסר ירחיקה ממנו, יוכיחו מעט מעט ויכנס בליבו התוכחה, כי דיבור המוכיח רך ועם השקידה יעשה רושם בלב הנוכח, כאשר תראה בטיפת המים שהיא רכה ונוחה, ועם השקידה תיקוב חור באבן הקשה. ואם נתייאש ממנו ולא נשתדל בתוכחתו, הנה זה שונאו, והוא שאמר שלמה עליו השלום - "חוסך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר", ואמרו במדרש, "חושך שבטו שונא בנו" - זה דוד, "ואוהבו שחרו מוסר" - זה יעקב, ללמדך שכל המונע מוסר ממנו, לסוף יוצא לתרבות רעה. יעזרנו ה' לראות נחת דקדושה מיוצא חלצינו, כולם עושים רצונו באהבה וברצון, אמן.

עשה לך רב

שרית מנור' הרה"ג
הרב יוסף מוגרבי שליט"א

יש בספרי הסגולות מקורות למנהג אולם בתנאי שלא ישחית יין וישפכהו משום בל תשחית אלא רק מהמעט הנשאר בכוס. **אדם שאין לו נר להבדלה אלא רק חבילת גפרורים, האם יכול לברך על זה "בורא מאורי האש"?** בדיעבד גדול אפשר לברך על גפרורים ובפרט אם הם ארוכים ודמי למש"כ בספר שלמי שבת (עמ' תקמט) בשם מרן הגרש"ז אוערברך זצ"ל ואף שיש לחלק בשעת הדחק גמורה יש להקל אא"כ ישיג נר בהמשך הלילה שיש מקילין לברך על הנר אף לאחר ההבדלה במשך כל הלילה.

ואם לא המיקלים יש להם ע"מ שיסמכו. **מה הטעם שנוהגים לשפוך את היין של ההבדלה מעט יותר כך שיעלה על גדותיו ונשפך קצת?** הטעם על פי המבואר בגמרא עירובין (סה). שכל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה, והזכיר את המנהג בהגה או"ח (סי' רצו סע' א) אך מנהגינו פשוט שלא לאבד את היין אלא מוזג הכוס עד שיהא מלא ותו לא ושכ"כ מרן החיד"א במחזיק ברכה או"ח (סי' רצו סק"ב) וביפה ללב ח"ב (סי' רצו סק"ז) ושכן נהג אביו הגה"ק רבי חיים פלאגי זיע"א. **האם יש מקור למה שנוהגים לכבות את הנר ביין שנשפך לצלחת?**

מדוע צריכים לכסות את הפת בעת הקידוש והאם זוהי רק הנהגה טובה או שחייב מן הדין? בטור או"ח (סי' רעא) הביא בשם הירושלמי שהטעם הוא משום שלא יראה הפת את בושתו. אך הטעם הוא משום שאנו עושים זכר למן שהיה שכבת טל מתחתיו ושכבת טל מעליו וכ"כ מרן בשו"ע או"ח (שם סע' ט) והוא זכר למן שלא ירד בשבת ויו"ט. **כשעושים קידוש ביום שבת ומביאים למתפללים בורקסים ועוגיות וכדו' האם גם אותם צריך לכסות בעת הקידוש?** לפי הטעם הראשון הנזכר בטור הנ"ל יש להזהר ולפי הטעם השני אם מדובר במיני מזונות שאפשר לקבוע עליהן סעודה הוא הדין

אל תקרי הליכות אלא הלכות

בראשית", ועל הרעמים מברך: "ברוך שכוחו וגבורתו מלא עולם", וצריך לברך ברכות אלו עם שם ומלכות.

ה' אלוקינו מלך העולם זוכר הברית, נאמן בבריתו וקיים במאמרו", ואסור להסתכל בו, וצריך לברך ברכה זו בשם ומלכות, והרוצה להתחסד ולברך בלי שם ומלכות ולהרהר שם ומלכות בליבו, אין מזניחים אותו.

זיהר האדם בתפילת הדרך, וראוי שיסמנה לאיזה ברכה כגון שיאכל או ישתה ויברך ברכה אחרונה ויסמוך תפילת הדרך אליה, או יסמוך אותה לברכת אשר יצר, ואם אפשר לאומרה בעמידה הנה מה טוב, ואין מתפללים אותה אלא אם יש לו לילך פרסה (שבעים ושתיים דקות), ואם הלך כמה פרסאות ושכח לאומרה, אם נשאר לו מהלך פרסה - יאמר אותה, ואין אומרים אותה אלא פעם אחת ביום.

(הבית היהודי חלק א')

כדור מקנה רובה ולא נכנס בבטנו ובשאר מקומות החלל, אלא בא ברגלו או בידו, וכן אם תחבו לו סכין בגופו ולא נכנס הסכין במקום החלל אלא בבשרו, כיון שהגיע הדבר בגופו, הרי זה ספק אם יברך בשם ומלכות, לכן יברך בלי שם ומלכות, ויהרהר שם ומלכות בליבו.

ה' הרואה חכם גדול מחכמי ישראל, המופלג בתורה, בחוכמה וביראת ה' ומורה הוראות בישראל, אף בזמן הזה יש לברך עליו בשם ומלכות ברכת "שחלק מחוכמתו ליראיו".

מי שלא ראה את חבירו החביב עליו מאוד במשך שנים עשר חודש ושמה בראייתו במשך שנים עשר חודש, ולא היה לו איתו קשר במכתב או בטלפון או במברק וכדומה, וגם לא שמע מאנשים אחרים על שלומו, צריך לברך עליו בשם ומלכות: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם מחייה המתים".

על הברקים מברך: "ברוך עושה מעשה

מי שנעשה לו נס שהוא למעלה מהטבע, כגון שנפל עליו כותל או תקרה וכו' שלפי הטבע היה צריך למות, אזי בכל עת שייגיע לאותו מקום יברך: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שעשה לי נס במקום הזה", וכל יוצאי ירכו גם כן מברכים בשם ומלכות, שעשה נס לאבינו במקום הזה, וכל זה כשיש בין ראייה לראייה שלושים יום חוץ מיום שראה וחוץ מיום שעומד בו, אבל ראהו תוך שלושים יום לא יברך, ואם נעשו לו הרבה נסים, אז בהגיע אל אחד המקומות שנעשה לו שם הנס, צריך להזכיר כל הנסים של שאר המקומות ויכלול הכל בברכה אחת, ודוקא הוא חייב בכך, אבל יוצאי ירכו אין צריכים להזכיר שאר המקומות.

אם באו עליו גנבים וניצול, או שנפל אבן או ברזל בסמוך לו, אף על פי שהיה בסכנת מוות אם היה נופל עליו, אינו מברך שעשה לי נס, כי אין הדבר יוצא ממנהג העולם ותולדותיו, אבל אם בא עליו

משל ונמשל

ריקם. לא כן החכם, עיניו בראשו. בהיותו "כאן", עמל הוא לשלוח אוצר של מצוות ומעשים טובים שיעמדו לזכותו ביום פקודה. אשריו ואשרי חלקו!

החייילים ואנשי הצבא אשר למלך - כל מחסורם ניתן להם מאוצר המלך. לכולם, ללא יוצא מן הכלל, ינתנו מדים אחידים, כולם יאכלו את אותו מזון פשוט, וכולם ישנו באותם השמיכות, רכוש הצבא. ההבדל בין החייילים ניכר כאשר הם משתחררים ושבים איש איש אל ביתו. העשירים שבהם פושטים את המדים הפשוטים ולובשים את המחלצות השמורות להם, האוכל בביתם משובח לאין ערוך וכלי המיטה והשמיכות מבדים משובחים ונעימים למגע. לעומתם העניים עצובים כאשר מסתיימת תקופת הצבא, שכן בצבא היו להם מדים ומזונות, ואילו בבית אין כל בלתי בלויי סחבות טלאי על גבי טלאי... מזון אין בלתי לחם יבש ומים לחץ, ובמקום משכבם הנוח בו ישנו בהיותם בצבא המלך, ישנים הם בביתם על מזון קש קרוע המוטל על הרצפה הקרה... **כן הוא גם הנמשל** - אמר המגיד מדובנא זצ"ל - בעולם הזה חיים כולם ככלל אחד, וכולם מעורבים זה בזה ואין מכיר ומבדיל, אולם לעתיד לבוא, כאשר מגיע זמנו של כל אחד לבוא לפני בית דין של מעלה, או אז מתגלה ההבדל הגדול שבין צדיק נשגב לבין עם הארץ. הצדיק - פתוחים לפניו שערי גן עדן ושכר אין סופי מוכן לו על טוב מעשיו ומצוותיו שהשכיל לקיים בעולם הזה, ואילו עם הארץ... רחמנא ליצלן...

(משל למה הדבר דומה)

משל נפלא אמר רבי דוד הנגיד זצ"ל ונדפס בספר מדרש דוד: בני מדינה אחת הנהיגו מנהג. בכל שנה היו יוצאים בני המדינה אל הדרך הראשית העולה אל מדינתם, וכאשר ראו אדם זר הקרב ובא, מיד היו ממליכים אותו עליהם למלך, ומשליטים אותו על כל עיני המדינה. בתום השנה היו מדיחים את המלך ומגרשים אותו מן המדינה בחוסר כל כלעומת שבא, ואז יצאו שוב אל הדרך למצוא להם מלך חדש... וחזרו חלילה. פעם אחת נזדמן בדרך העולה איש עני, חכם ונבון דעת. לפתע ראה מולו המון עם רב צוהלים ומריעים. בטרם הספיק להבין את המתרחש הולבש מחלצות, וכתר מלכות ניתן בראשו, והובל בכבוד מלכים אל עיר הבירה הישר אל ארמון המלוכה, שם הומלך בטקס רב רושם למלכה של המדינה לשנה הקרובה. כאשר התעשת האיש מכל האירועים המוזרים, קרא אליו את אחד השרים, והלה הסביר לו את פשר המנהג של המדינה הזאת. נפלא הדבר - חשב המלך בליבו - משמע שלאחר שנה שוב אהיה עני וחסר כל... נאה נאה... מה עשה? במשך כל השנה שלח המלך אל ביתו הישן כסף ותכשיטים, סחורות שונות וחפצי ערך, ככל אשר השיגה ידו... בתום שנת מלכותו, נכנסו אל חדרו שרי המדינה, הביאו לו את בגדיו הישנים, בגדי העוני, וגירשו אותו מן המדינה באזהרה לבל ישוב עוד עד עולם!... שב האיש אל ביתו, שם חיכה לו האוצר העצום אותו צבר בעמל כה רב, ומאותו אוצר חיו הוא ובני ביתו בעושר רב כל הימים. **כך הוא גם הנמשל** - אמר רבי דוד הנגיד זצ"ל - האדם בא לעולם הזה לזמן קצוב, פעמים שהוא שקוע כולו בתענוגות ובהבלי העולם הזה, ובלי משים עובר הזמן עד שבא קיצו והוא מגיע לעולם הבא

להצלחת כל התורמים והמסייעים לעלון

לעילוי נשמת האיש היקר והחשוב **אבי אנוך קזר בן שלמה ופרידה** ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האיש היקר והחשוב מזכה הרבים **ה' היים אברהם בן נזירה** ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האיש היקר המזוכך ביסורים **עזרא בן גוהר** ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האישה החשובה המזוככת ביסורים **פרידה בת מליהה** ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האישה החשובה המזוככת ביסורים **שושנה פרהה בת סלימה** ת.נ.צ.ב.ה

רוצה להיות ממזכי הרבים ולהפיץ את העלון? **052-7647449**

להקדשות לתרומות ולכל עניני העלון אפשר לפנות לטלפון: 052-7647449
ניתן לתרום להוצאות העלון ולפעילויות המוסדות גם דרך נדרים פלוס" מכל רחבי הארץ למעוניינים שהעלון ישלח בדוא"ל, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com
כתובתנו: מפרץ שלמה 100 חולון טלפון: 03-5591756 פקס: 03-5584485

